מראי מקומות- בכורות נ"ד

א) **ולר' יאשי' דאמר עד שיזרע חטה ושעורה וחרצן במפולת יד-** ע' **בכסף משנה** (כלאים ה', ז') שהביא מש"כ **הר"ן** בדעת **הרמב"ם**, דמה דס"ל לר' יאשי' עד שיזרע חטה ושעורה וחרצן, היינו דוקא לענין חיוב מלקות, אבל לענין איסור, אפי' בתרי מיני סגי (והכס"מ כ' דאינו יודע מנין לומר כן בדעת הרמב"ם). והעיר **בהערות להגרי"ש** דלפי זה, גם לר' יאשי' יכול ללמוד מק"ו, ומה הק' הגמ' היכי מייתי לה. ותי' דצ"ל דיפרש הרמב"ם בר' יאשי' דעכ"פ כלאי זרעים צריך ג' מינים (אף אם כלאי הכרם לא בעינן אלא ב'), וק' הגמ' הוא מדגן ודגן ולא מתירוש ודגן.

ב) **במפולת יד-** פי' **ר' גרשום**, ולא במפולת שוורים. וביאר **המקדש דוד** (ס"א, סוף ס"ק ג') דטעם הדבר הוא משום דמפולת שוורים הוי רק מחמר, ואין איסור מחמר בכלאים.

ג) **ושני מינין בעלמא מנלן, הני דרבנן נינהו- פרש"י** דכל שאר מינין דרבנן, ורק דגן תירוש ויצהר הוי דאורייתא. ויש הרבה שי' הראשונים בזה. **א) שי' רש"י ותוס'-** כנ"ל, דרק דגן תירוש ויצהר חייבים בתרו"מ דאורייתא, וכ' **החזו"א** (מעשרות א', א') דעה זו בשם **הר"ש**, וכ' שהוא דעת רוב פוסקים. ובתוך שי' זו יש עוד מח', דאי' בתוס' בר"ה (י"ב) דתירוש כולל יין וגם ענבים, ויצהר היינו שמן וגם זיתים. אבל שי' **הרמב"ן על התורה** (דברים י"ד, כ"ב) הוא דתירוש היינו יין דוקא, ויצהר היינו שמן דוקא, אבל ענבים וזיתים מעשרות שלהם דרבנן. **ב) שי' הרמב"ם-** (תרומות ב', א') דכל פירות חייבים בתרומות ומעשרות מדאורייתא, וכ"כ **הכסף משנה** שם בדעתו. **ג) שי' הראים** (קמ"ז)- כ' דלגבי תרומות ומעשר ראשון הדין הוא דרק דגן תירוש ויצהר חייבים מדאורייתא, אבל לגבי מעשר שני, חייב מדאורייתא בשאר פירות, ואפי' בירקות, וע"ש שהביא דרשה לזה. **ד) שי' הראב"ד בפי' לתו"כ** (בחוקתי פרשתא ח', פרק י"ב אות ט') בשם יש מי שאומר- דבכל פירות מעשרותיהם מן התורה, ורק תרומותן מדרבנן, וירקות מדרבנן. **ה) שי' הראב"ד הובא במיוחס לריטב"א** (ב"מ פח:)- כל פירות מז' מינים תרו"מ שלהם מדאורייתא, ושאר פירות מדרבנן. **ו) א"נ במיוחס לריטב"א** (שם)- כל פירות מעשרותם מדאורייתא *חוץ ממעשר שני* (כמעט להיפוך משי' היראים). **ולפי** שי הרמב"ם, לכאו' יש לעי' מסוגיין, דהא לכאו' מבואר דשאר מינים הם רק מדרבנן. וע' **בחזון איש** (כלאים א', י"ד) דכ' דשאר מינין כגון ירק קטניות וזרעים, הרי הם כלאים זה עם זה מן התורה, ואי פירות אילן קאמר, א"כ לא יתכן תי' הגמ' דהני דרבנן נינהו, דהא שי' הרמב"ם הוא דכל פירות האילן תרומתן דאורייתא. וכ' דעכצ"ל דהק' הגמ' למינים שהן באמת דרבנן, כגון חרובי צלמונה, אבל כ' דלשון הגמ' לא משמע כן, וצ"ע.

ד) **וכי תימא אי כתיב כל מעשר בהמה הוי אמינא אפי' חי'-** הק' **המנחת אברהם**, הא חי' פסולה להקרבה, וא"כ למה לי תחת תחת למעטו מדין מעשר בהמה. וצידד דאולי אם הי' הדין דשייך חי' במעשר בהמה, א"כ שפיר יהיו ראויי להקרבה. ועוד תי' דלפי מש"כ ה**תורת זרעים** (פ"א דתרומות) שיש עוד דין במעשר בהמה מלבד הדין הקרבה, דהיינו השם מעשר גרידא, א"כ י"ל דהי' הה"א שיהי' לחיות עכ"פ דין מעשר דהוי עלה שם מעשר.

ה) **אימא לערבו בקר וצאן-** הק' **בהערות להגרי"ש**, מה הק' הגמ', הא אמר רבא דיש לדרוש בקר וצאן לומר דאין מתעשרים אהדדי, ואיך נימא ללמוד מבקר וצאן לקולא, הרי זה בגדר דהיכא דאיכא להקיש לקולא ולהקיש לחומרא, לחומרא מקשינן, וא"כ מה הק'. ותי' דהק' באופן שיהי' חומרא, ולמשל שיש לו חמשה בקר וחמשה צאן, דאם מצרפינן להו הו"ל חומרא לחייבם בדין מעשר בהמה [ועדיין צ"ע בזה].

ו) **מעשר בהמה מצטרף כמלא בהמה רועה-** כ' ה**חזון איש** (כ"ז, ד'), דמה דאמרי' דמצטרף,

היינו אפי׳ אם הי׳ תוך שיעור זה של צירוף פעם א׳, שוב מצטרפין, ואפי׳ אם בשעת הגורן היו רחוקות אלו מאלו. ו**בהערות להגרי"ש** אי׳ להסתפק במהו השיעור, וכ׳ דא׳ מן האחרונים נקט בלא ראי׳ שאפי׳ רועים לזמן קצר מצטרפים.

ז) **מעשר בהמה מצטרף כמלא בהמה רועה**- ע׳ **בהערות להגרי"ש**, דנסתפק היכא דלא היו רועים יחד בשיעור הצטרפות, אלא דהכניסם ביחד לדיר להתעשר, האם זה גופא מצרפם, ועכשיו מחוייב לעשרם מאחר שהכניסם לדיר, או דלמא אף אם הכניסם לדיר אינם מצטרפים אם לא היו רועים יחד קודם כניסה. וע"ע בספר **בכור דל** שכ׳ דאף דאינו חייב לצרפן היכא שהם רחוקים מהשיעור, מ"מ אם הכניסם לדיר והעבירם תחת השבט, יש להעשירי חלות שם מעשר [ומשמע קצת דס"ל דאינו מחוייב לעושרם אפי׳ אם הכניסם לדיר, אבל אם מעשרם הוי מעשר, אבל ק׳ לומר כן, דאם אינו מחוייב, לכאו׳ אי"ז מעשר, וצ"ע בזה], וכן דייק מדברי **הרמב"ם**, דכ׳ דאין "צריך" לצרף, רק כל עדר ועדר לבדו, משמע דאם רוצה לצרפם, דשפיר הוי מעשר.

ח) **חמש מכאן וחמש מכאן וחמש באמצע, וכו׳**- אי׳ **בהערות להגרי"ש**, דכיון שמצטרפים, יש לו חיוב דאורייתו להכניס לדיר, וכיון שהכניסם לדיר, שוב אסור לשחטם עד שיעשרם, וכיון שמנה עשר מהם ונשארו חמש, צריך לשמור החמש עד שיהי׳ לו עוד חמש ויעשרם, ואסור לו לשחטם, דמבטל מצות עשה בידים.